

Херсонес Таврійський внесено до Списку всесвітньої спадщини під загрозою

23.7.2026 - | Ministerstvo kultury ta informopolityky

Під час 48-ї сесії Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, що проходить у Пусані (Республіка Корея), ухвалили рішення про внесення українського об'єкта «Стародавнє місто Херсонес Таврійський та його хора» до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою.

Комітет ухвалив це рішення відповідно до пункту 4 статті 11 Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини та пунктів 177–179 Операційних настанов.

Рішення стало міжнародним підтвердженням серйозних і конкретних загроз для визначної універсальної цінності об'єкта, спричинених тимчасовою окупацією Автономної Республіки Крим і міста Севастополя Російською Федерацією.

Серед основних загроз – масштабні незаконні археологічні розкопки, вилучення археологічних предметів, незаконне будівництво, руйнування археологічного контексту, зміна історичного середовища та правового режиму охорони об'єкта, а також відсутність в Україні доступу до пам'ятки й можливості забезпечувати її належне управління, збереження та моніторинг.

«Це надзвичайно важливе міжнародне рішення, яке офіційно підтверджує загрози для пам'ятки через тимчасову російську окупацію Криму, незаконні розкопки, будівництво, руйнування археологічного контексту та вивезення культурних цінностей. Світ бачить системне знищення росією української культурної спадщини. Україна й надалі використовуватиме всі міжнародні механізми для захисту нашої культурної спадщини», — наголосила **Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики України — Міністерка культури України Тетяна Бережна.**

Перший заступник Міністра культури України Іван Вербицький, який очолює українську делегацію у Пусані, зазначив: *«Внесення Херсонесу Таврійського до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, є важливим рішенням міжнародної спільноти. Воно підтверджує реальний стан об'єкта в умовах російської окупації та масштаби загроз, спричинених незаконними археологічними і будівельними роботами, руйнуванням історичного середовища та зміною правового режиму його охорони. Це рішення створює додаткові можливості для міжнародного моніторингу, привернення уваги до стану пам'ятки та консолідації зусиль задля її збереження. Україна продовжить використовувати всі доступні міжнародні механізми для захисту культурної спадщини на тимчасово окупованих територіях».*

Ухваленим рішенням Комітет наполегливо закликав утримуватися від будь-яких дій, які можуть спричинити подальшу незворотну пряму або опосередковану шкоду Херсонесу Таврійському, його буферній зоні та ширшому історичному середовищу.

Заклик також стосується інших об'єктів, розташованих у тимчасово окупованому Криму та включених до Попереднього списку України: Ханського палацу кримських ханів у Бахчисараї, культурного ландшафту печерних міст Кримської Готії, Кримської астрофізичної обсерваторії та комплексу пам'яток Судацької фортеці.

Комітет також закликав міжнародне співтовариство посилити співпрацю із запобігання незаконному обігу культурних цінностей, що походять із тимчасово окупованої Автономної Республіки Крим.

Під час відкритої дискусії щодо стану збереження Херсонесу Таврійського зі словами підтримки України виступили делегації **Польщі, Чеської Республіки та Швейцарії**. Представники держав наголосили на необхідності застосування передбачених Конвенцією механізмів для посиленого міжнародного захисту об'єкта та збереження його визначної універсальної цінності.

«Це рішення стало результатом багаторічної системної роботи зі збору, перевірки та правової оцінки доказів. Нам необхідно було не лише показати масштаби незаконних втручань, а й довести їхній безпосередній вплив на ті характеристики Херсонесу Таврійського, завдяки яким він має статус об'єкта всесвітньої спадщини. Комітет підтвердив наявність як встановленої, так і потенційної загрози. Вже зафіксовано значну втрату автентичності, цілісності та археологічного контексту внаслідок масштабних розкопок і будівництва. Водночас окупація, зміна правового статусу об'єкта та неможливість України забезпечувати його охорону створюють ризики подальшої незворотної шкоди. Це не лише рішення про статус пам'ятки. Це чітке міжнародне визнання того, що дії держави-окупанта становлять системну загрозу українській культурній спадщині», — наголосила **Національна координаторка з питань імплементації Гаазької конвенції 1954 року та її протоколів, експертка України в Комітеті всесвітньої спадщини ЮНЕСКО Ліна Дорошенко**.

Міністерство культури України висловлює вдячність усім, хто долучився до підготовки доказової бази, юридичного обґрунтування та представлення позиції України. Вагомий внесок у підготовку матеріалів також зробили українські археологи, історики, фахівці у сфері охорони культурної спадщини, правозахисники, правоохоронні органи та інші державні інституції, які документували порушення, перевіряли отриману інформацію та працювали над належним міжнародно-правовим обґрунтуванням української позиції. Особлива подяка — Міністерству закордонних справ України, Постійному представництву України при ЮНЕСКО, Національній комісії України у справах ЮНЕСКО, Регіональному центру прав людини, Представництву Президента України в Автономній Республіці Крим, Службі безпеки України, Офісу Генерального прокурора.

Внесення Херсонесу Таврійського до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою, не означає втрату його цінності або статусу. Навпаки, це спеціальний механізм Конвенції, покликаний забезпечити посилену міжнародну увагу, моніторинг і підтримку заходів, необхідних для збереження об'єкта.

Україна продовжить системно документувати порушення на тимчасово окупованих територіях, інформувати міжнародні інституції та використовувати всі передбачені міжнародним правом механізми для захисту, збереження і майбутнього відновлення своєї культурної спадщини.

<https://mincult.gov.ua/news/hersones-tavrijskyj-vneseno-do-spysku-vsesvitnoyi-spadshhyny-pid-zagrozoju>